

tzen da. Ez bide du independentzian irauterik. Pena da. Ongi etorria opatzerakoan idatzia berrirakurri dut orain: independentzian ikusten nuen Akileren orpoa. Bai gertatu ere!

La Voz-en krisiaren edo iragarritako heriotzaren irakurketa-rik jatorrena seguruenik hauxe da: irakurketa politiko-ekonomikoa. Baina ez dela osoa eta bakarra iruditzen zait. *La Voz*-ek ez du bere publikoa sortu eta mantendu. Auzia, horrela, ez da aginte publikoaren laguntza soilez konpontzekoa, agian. *La Voz*-ek ez du jakin bere barrutia egiten, inguruko egunkariei irakurleak kentzen, irakurle berriak lortzen, bere leku berezi eta propioa ezartzen. Ez du jakin edo ezin izan du.

La Voz-en krisiaren diagnostikoan beste aldagai asko dagoe-la azpimarratu nahi dut, ez besterik. Arazo politikoak ziur badi-rela. Baina arazo periodistikoak ere bai, nola ez.

Baina kasu! *La Voz* ez da oraino hil. Bizi-aztarnarik dueino utsi diezaiogun esperantzari, gaitzaren larritasunak sendaezina badirudi ere. ■ *Joan Altzibar*.

AEB eta Nikaragua: bi hauteskunde-mota

AEBak dira liberalismoaren eta teknologiaren inperioa; horiekin liluraturik dabilenak hara jotzen du. Nikaragua da herri-iraultzaren eta eskulanaren lurraldea: hainbat lagun hurbildu da urte hauetan Nikaraguara herrien askapen-esperantza eda-tera, borroka bizitzera eta bere eskuen laguntza eskaintzera.

Bi eredu eta bi irudi: nabarmen gelditu dira azaroaren hasie-rako hauteskundeetan. Bi egunen aldeaz ospatu dira: 4ean Ni-karaguan; 6an AEBetan. Nork ez du bien arteko konparazioa egin? AEB: 233 milioi biztanle (174 milioi botuemaile); Nikara-gua: 2.300.000 biztanle (1.700.000 botuemaile). Ehunetik bate-rako aldea. AEBetan 330.000 milioi pezeta gastatu dira hautes-kundeeetarako kanpainan; Nikaraguako kanpaina zuhurra izan da benetan gastuetan. Gaur, asteazkena, badakizkigu atzo AEBetan egindako hauteskundeek eman dituzten ondorioak, bertako potentzia elektronikoa dela bitarteko; Nikaraguan igandean ospaturiko hauteskundeen ondorioak, ordea, ez di-tugu oraindik beren osotasunean ezagutzen. Nork ez ditu alde-ratu alde bateko aparatutzar elektronikoak, egunkarietan agertu den Nikaraguako ministraritzaren arbeltzarrarekin, non gizon

batek idazten bait ditu eskuz eta eskailera batera igota, hauteskunderen ondorioak?

Bazirudien, iparraldeko elefanteak irribarre batez gutxietsiko zuela hegoaldeko xaguaren jolasa. Baina bai zera! Nikaraguako iraultzaren ondoko lehen hauteskundeak boikotatu eta sabotatu nahi izan ditu aurrenik; eta ondoren, barregarritzat, gezurrezkotzat eta kaltegarritzat jo dituzte iparraldeko agintariek.

Hemen hasten da, ordea, konparazioaren bigarren partea. Nikaragua herri bizia agertu da iraultza egiteko, eta iraultza hori demokrazia pluralista gisa instituzionaltzeko, etsai handien gerra eta sabotaien artean. % 82 joan dira botua ematera, iparraldetik organizatu eta ezarri nahi izan zaion boikota eta guztiaien kontra. AEBek aspaldi egin zuten beren iraultza; eta orain demokrazia liberal erraldoi nekatu eta higatua agertzen da. Inor ez da hango hauteskundeak sabotatzen saiatu; eta bi lehendakarigai nagusienak ahalegindu dira hautesleak botua ematera bultzatzen; baina % 40tik gora etxean gelditu dira. Zertarako botua eman? Indar ekonomiko eta finantzario handiek ipinitako bi makina handien arteko borroka besterik ez da AEBetako Alderdi demokrataren eta Alderdi errepublikanoaren artekoa. Biak alderdi bakarra azkenean: «Partido de la Propiedad» deitu ditu Noam Chomsky-k. Ez dago ia alderik bien artean; eta milioika pobreek ez dute inolako interesik horien artean ezer aukeratzeko. Coca-Colarekin eta Pepsi-Colarekin berdindu ditu besteren batek bi Alderdiak.

Diru- eta teknologi aparatu handien hauteskundeak izan dira AEBetakoak; pobreen organizazio eta mobilizazioarenak Nikaraguakoak.

Zer gertatuko da bi hauteskunderen ondoren? Reagan-en gizonak Nikaraguako hauteskundeak deskalifikatuz hasi dira; ondoren, iparraldeko inbasioaren beldur dira asko. Agian bere garaipen handian oinarrituko du Reagan-ek horretarako arrazoia: Ortegak, Nikaraguako lehendakari berriak, hautabehar bat jarri dio iparraldekoari: negoziazioa ala inbasioa... Orain arteko zirikatze- eta «desgaste»-politikak berea eman du, Nikaraguako herriak iraultzaren prozesua berretsi eta demokrazia pluralista gisa instituzionaldu duenetik: porrot egin du Reagan-en orain arteko politikak. Bi aukera ditu orain: Nikaraguako egoera berria onartu eta benetako negoziatiotan sartu ala indar militarraz hegoaldeko herri txikia inbaditu.

Hartzaren chiztari bezala agertu du bere burua Reagan-ek hauteskunde-kanpainan. SESB da nonbait hartza. Lau urte ditu hori menperatzeko, ahal baldin badu. Bi hartzen arteko borroka da seguruenik.

Gure gogo eta eskea beste hau da: datozen lau urteotan Reagan-ek Nikaragua ardiarentzat otso izateari utzi diezaiola. Eta Nikaraguako indar politiko ezberdinen arteko elkarriketa onartu eta euskarritu dezala, pobreen demokrazia berria normalduz joateko eta Herri librea aniztasunean eta bakean eraikitzeko. Amets hutsa? Herri bizi baten erresistentzian oinarritzen dugun esperantza. ■ *Paulo Agirrebaltzategi.*

Torturaren kontua berriz ere

Amnestyren informarekin berriro agertu da: Espainian torturatu egiten da. Bagenekien, denok ondo genekien, eta komeria tonto bat ematen du, hemen mundu guztiak Amnestyk Londonen urrutitik baino askoz lehenago, gehiago eta hobeto badakiguna, «notizia» bihurtuta ikusteak, Amnestyk esan duelako. Horrelaxe funtzionatzen da prentsan eta politikan. Iturri hobe eta sinesgarriagoa da nonbait Londongo bulego bat, «neutrala» edo omen dena, bertoko hainbat jenderen eguneroko esperientzia eta salaketak baino.

Torturaren informazio-iturriak, ordea, ez dauka «neutrala» izaterik. Torturatua bera bakarrik izan daiteke iturria, Amnestyk berak ez dauka beste ituririk, eta iturri hori hemen baldin badago, zergatik Herriaren Defendariak, prentsak, politikoez ez dute bilatzen dagoen tokian?

Arazo hauetan, esan beharra dago, «neutralitatean» oinarritu eta fidatu nahi izaten duena, objektiboa izateko itxuraren azpian, hipokrita bat dela.

Mila esker Amnestyri. Baina, nahiz alfer-alferrik izan, aldizkari honetatik berriro salatu beharrean gaude: torturaren arazori hipokrisia hutsezko tratamendurik lotsagarriena ematen zaio aspaldian, demokrazia honetan, Barne Ministraritzatik prentsaraino, eta euskal jendea bera hasita dago, tratamendu «ofizial» hipokrita horren antzera erreakzionatzen. ■ *Joxe A. Otaegi.*

E. Amezaga: Autores Vascos

Eguneroko prentsatik jakin ahal izan dugunez, Elias Amezaga idazle euskotarren bibliografia luze, ahalik oso, bat publi-